

ASIA Pitkälhdonsuon turvetuotantoalueen ympäristöluvan lupamääräysten tarkistaminen, Kiuruvesi ja Vieremä

HAKIJA Vapo Oy
PL 22
40101 Jyväskylä

HAKEMUS

Itä-Suomen aluehallintovirastoon 26.6.2013 saapunut hakemus koskee Kiuruveden ja Vieremän rajalla sijaitsevan Pitkälhdonsuon 93 hehtaarin turvetuotantoalueen ympäristöluvan lupamääräysten tarkistamista.

LUVAN HAKEMISEN PERUSTE JA LUPAVIRANOMAISEN TOIMIVALTA

Pitkälhdonsuon turvetuotannon ympäristöluvan lupamääräysten tarkistamisvelvollisuus perustuu Itä-Suomen ympäristölupaviraston 16.7.2004 antamassa ympäristölupapäätöksessä nro 70/04/2 annettuun määräykseen, jonka mukaan luvan saajan oli 30.6.2013 mennessä tehtävä lupaviranomaiselle lupamääräysten tarkistamista koskeva hakemus.

Aluehallintovirasto on ympäristönsuojeluasetuksen 5 §:n 1 momentin 7 c) kohdan nojalla toimivaltainen viranomaisen turvetuotantoa koskevassa asiassa.

HAKEMUKSEN SISÄLTÖ

Voimassa oleva ympäristölupa

Toistaiseksi voimassa oleva ympäristölupa on myönnetty turvetuotantoon auma-alueineen 103,7 hehtaarin alalla. Luvassa vesien johtamisesta ja käsittelystä on annettu seuraavat lupamääräykset:

1. Pitkälhdonsuon tuotantoalueen vedet johdetaan Pihlajapuron kautta Suojokeen, joka laskee Luupuveteen.

2. Turvetuotantoalueelle on rakennettava hakemussuunnitelman liitteen 3.3.1 suunnitelmakarttaan merkityt vesiensuojelurakenteet eli kaksi virtaamansäätöpatoa, kaksi laskeutusallasta (kummankin pinta-ala vähintään 2 900 m²), pumppausallas ja pintavalutuslentä, jonka pinta-ala on vähintään 6,2 ha. Pintavalutuslentän rakenteet (ojan tukkiminen ja reunapenkereet) on merkitty hakemuksen täydennyksen mittakaavaltaan 1:3 000 suunnitelmakarttaan.

Tuotantoalueen sarkaojissa on oltava lietsyvennykset ja lietteenpidättimet. Laskeutusallas on varustettava pintapuomilla. Tuotantoalueen ulkopuoliset vedet on johdettava eristysojissa tuotantoalueen ohi. Eristysojiin on tehtävä lietsyvennykset.

Sulan maan aikana turvetuotantoalueen vedet on johdettava pintavalutuskentän kautta vesistöön. Muuna aikana pintavalutuskenttä voidaan ohittaa.

Lisäksi luvassa on annettu määräykset vesiensuojelurakenteiden kunnossapidosta, päästöistä ilmaan ja melusta, toiminnassa käytettävistä aineista ja jätteistä, häiriö- ja poikkeustilanteista, tuotannosta poistuvien alueiden jälkihoidosta, tarkkailuista ja kalatalousmaksusta.

Tuotantoalueen sijainti, aluetta koskevat sopimukset ja kaavoitustilanne

Pitkälēhdonsuo (peruskartalla Pihlajasuo) sijaitsee Kiuruveden kaupungin pohjoisosassa ja osittain Vieremän kunnan alueella noin 26 kilometriä Kiuruveden keskustasta pohjoiseen kantatien nro 88 eteläpuolella

Tuotantoalue sijaitsee kiinteistöillä Pitkälēhdonsuo (263-408-9-38), Pihlajasaari (263-408-10-12), Karpalosuo (925-409-2-24), jotka Vapo Oy omistaa ja kiinteistöllä Orimäki (263-408-9-21), josta Vapo Oy on vuokrannut 6,5 ha suuruisen alueen. Vuokrasopimus on voimassa 31.12.2025 saakka.

Ympäristöministeriön 7.12.2011 vahvistamassa Pohjois-Savon maakuntakaavassa 2030 Pitkälēhdonsuo on merkitty turvetuotantoalueeksi (EO1 23.758 ja EO1 28.719). Pitkälēhdonsuon läheisyydessä turvetuotantoon soveltuvia alueita ovat Pitkälēhdonsuon länsipuolella olevat Pikkuniitty (EO1 23.752) ja Koivusuo (EO1 23.746). Pitkälēhdonsuon koillispuolella on merkintä Isomäen mäkiasustus (MA1 28.545) ja pohjoispuolella Harveikon kesänavetta (ma1 28.555). Pitkälēhdonsuon kaakkoispuolella noin kolmen kilometrin etäisyydellä on Sarvonmäki (pohjavesialue pv1 28.655). Pitkälēhdonsuon läheisyydessä sijaitsevia Natura-aluemerkintöjä ovat Suojoen metsä (SL 23.552), Joutensuo (SL 28.549) ja Saarisuo-Kurkisuo (SL 28.506).

Hankealueella, sen lähiympäristössä eikä alapuolisella vesistöalueella ole voimassa olevaa yleis- tai asemakaavaa.

Tuotantoalueen nykytila, tuotannon jatkaminen ja toiminnan muutokset

Tuotantoalueen valmistelutyöt on tehty vuosina 2004 ja 2005 ja tuotanto on alkanut vuonna 2006. Lupahakemuksen jättöhetkellä Pitkälēhdonsuolla on tuotantokuntoista aluetta auma-alueineen 93 ha (auma-alueita 5,8 ha). Tuotannosta ei ole vielä poistunut alueita.

Turvetta voidaan nostaa vielä vajaa 30 vuotta. Lähivuosina tuotannosta arvioidaan jäävän pois muutamia hehtaareja vuodessa. Turvetuotannon loputtua alue siistitään ja tarpeettomat rakenteet ja rakennelmat poistetaan alueelta. Vuokratut alueet luovutetaan maanomistajien käyttöön maastokatselmuksien jälkeen vuokrasopimusten ehtojen mukaisesti. Yhtiö kunnostaa omistamansa alueet uuteen maankäyttöön mahdollisimman pian toiminnan päätyttyä. Mahdollisuuksien mukaan tuotannosta poistuneiden alueiden kuivatus järjestetään erillisesti, eli ne rajataan tuotannossa oleviin alueisiin nähden ulkopuolisiksi. Tuotannosta poistuneiden alueiden vedet johdetaan vesiensuojelurakenteiden

kautta viranomaisten määräämän ajan. Pitkälehdonsuolla jälkikäyttömuotoina tulevat kysymykseen esimerkiksi kosteikko, metsittäminen tai viljely.

Tuotanto on jyrsinpolttoturvetta ja vähäisemmässä määrin ympäristöturvetta vähäpäästöisellä mekaanisella kokoojavaunulla keräiltynä. Vuosittain tuotantoa on noin 30–50 vuorokauden aikana tuotantokaudella (toukokuu-syyskuu). Keskimääräinen vuosituotantomäärä on noin 50 000 m³ jyrsinpolttoturvetta ja 8 000 m³ ympäristöturvetta. Jyrsinpolttoturvetta toimitetaan pääasiallisesti Kuopiossa ja lisäalassa sijaitseville voimalaitoksille. Ympäristöturvetta menee lähiympäristöön kuivikkeeksi, kompostointiin, lietteen imeytykseen ja maanparannukseen.

Polttoöljyn kulutus tuotantokauden aikana on noin 45 000 litraa. Samanaikaisesti alueella säilytettävän polttoaineen määrä on alle 10 000 litraa. Polttoainesäiliöiden säilytyspaikat ovat alustaltaan tiiviitä ja kantavia sekä valittu siten, että aineet eivät vahingotapauksissa pääse leviämään vesistöön eivätkä pohjaveteen. Polttoöljyn lisäksi käytetään voiteluöljyä noin 300 litraa sekä muita voiteluaineita noin 65 kilogrammaa. Voiteluaineet varastoidaan tukikohta-alueella niille varatuissa paikoissa. Toiminnasta syntyy hakijan arvion mukaan vuosittain noin 300 litraa jäteöljyä, noin 50 kilogrammaa kiinteää öljyjätettä, 15 kilogrammaa akkuja, noin kaksi kuutiometriä sekajätettä, noin 2 500 kilogrammaa aumamuovia ja noin 200 kilogrammaa rautaromua.

Hakemukseen liitetyn kaivannaisjättesuunnitelman mukaan koko toiminta-aikana syntyy noin 56 000 m³ kantoja ja muuta puuainesta, joka välivarastoidaan alueella ja toimitetaan energiakäyttöön. Mineraalimaat (23 000 m³) ojen kaivusta käytetään taimikoiden kasvupohjana tai pellon pohjamaana. Laskeutusaltaiden lietteet (93 m³) sekoitetaan turpeeseen tai käytetään maisemoinnissa.

Nykytilassa Pitkälehdonsuon vesienkäsittelyyn kuuluvat voimassa olevan ympäristöluvan mukaisesti sarkaojarakenteet (sarkaojien liettaskut ja lietteenpidättimet), kaksi laskeutusallasta, kaksi virtaamansäätöpatoa, pumppausallas ja pintavalutuskenttä. Pintavalutuskenttä on toiminnassa sulan maan aikana ja muulloin vedet johdetaan kentän ohi. Käsittelyn jälkeen vedet johdetaan Pihlajapuron kautta Suojokeen. Tuotantoalueen laskuojat ovat käytössä oleva uomia, eikä niitä ole tarpeen syventää ja suurentaa.

Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (myöhemmin ELY-keskus) on 14.9.2010 päivätyllä kirjeellä hyväksynyt Vapo Oy:n esityksen tuotantoalueen muutoksesta, joka liittyy laskeutusaltaiden ja mittapatokaivon siirtämiseen.

Pitkälehdonsuon vesienkäsittelyä tehostetaan muuttamalla pintavalutuskenttä ympäristöön käyttöön.

Toiminta ja sen vaikutukset ympäristöön

Pöly- ja meluvaikutukset

Pitkälehdonsuon ympäristö on havu- ja lehtimetsää ja metsäistä suota. Tuotantoalueen koillis- ja lounaispuolella noin 200–300 metrin etäisyydellä ja länsipuolella noin 800 metrin etäisyydellä on peltoa. Tuotantoalueen ja peltoalueiden välillä on metsää. Tuotantoalueesta noin 1,5 kilometriä länteen/lounaaseen on Pihlajamäen kylä. Pihlajamäen asutuksen yhteydessä on peltoja. Lähimpään asutukseen on matkaa noin 350 metriä. Lähimmän asutuksen ja tuotantoalueen välissä on kantatie 88. Muita asuinrakennuksia on

noin 0,6–1,4 kilometrin etäisyydellä tuotantoalueesta. Edellisen ILupakauden aikana hakijan tietoon ei ole tullut valituksia pölystä tai melusta.

Vaikutukset suojelukohteisiin ja pohjavesialueisiin

Pitkälhdonsuon välittömässä läheisyydessä ei sijaitse suojelualueita. Lähin suojelukohde on noin 3,5 kilometrin etäisyydellä turvetuotantoalueelta lounaaseen sijaitseva Suojoen metsä -niminen Natura-alue (FI0600103). Pitkälhdonsuon kuivatusvedet kulkevat tämän Natura-alueen läpi Pihlajapurossa ja Suojossa. Suojoen metsän Natura-alueen suojeluperusteena ovat boreaalisten havumetsien ja puustoisten soiden luontotyyppien (priorisoidut luontotyypit) lisäksi myös Ranunculion fluitantis ja Callitricho-Batrachium -kasvillisuutta omaavat vuorten alapuoliset tasankojoet -luontotyyppi. Suojoki laskee noin 30 kilometrin etäisyydellä Pitkälhdonsuosta sijaitsevaan Luupuveden lintujärvet Natura-alueelle (FI0600074), johon kuuluvat Luupuvesi, Välijärvi-Yläjärvi ja Kaislanen.

Tuotantoalueesta noin neljä kilometriä itään sijaitsee Joutensuon Natura-alue (FI0600105) ja tuotantoalueesta noin viisi kilometriä luoteeseen Saarisuo-Kurkisuon Natura-alue (FI0600018).

Hakijan arvion mukaan Pitkälhdonsuon turvetuotannolla ei ole vaikutuksia edellä mainittuihin Natura-alueisiin.

Pitkälhdonsuon välittömässä läheisyydessä ei sijaitse pohjavesialueita. Lähin pohjavesialue on noin kolme kilometriä suon kaakkoispuolella oleva Sorronmäki. Sorronmäen alueella on Rotimojoen vedenottamo.

Hankealueen väittämässä läheisyydessä ei ole tiedossa olevia muinaisjäännöksiä eikä kulttuuriperintökohteita.

Päästöjen vaikutukset alapuolisiin vesistöihin

Pitkälhdonsuolla seurataan säännöllisesti suolle tulevan ja sieltä lähtevän veden laatua. Hakemukseen on liitetty tarkkailutuloksia vuosilta 2005–2013. Hakijan mukaan nykyiset vesiensuojelumenetelmät ovat toimineet pääsääntöisesti hyvin.

Vuodesta 2007 lähtien on käytettävissä kymmenen näyttekerran tulokset, joissa on analysoitu sekä pintavalutuskentälle tulevan että sieltä lähtevän veden pitoisuudet. Fosforin osalta kolmessa näytteessä lähtevän veden pitoisuus oli tulevan veden pitoisuutta korkeampi ja yhdessä sama. Kuudessa näytteessä pintavalutuskenttä näyttää poistaneen fosforia; vähentymät olivat 5, 6, 25, 29, 53 ja 78 prosenttia. Myös kiintoaineen osalta puhdistustehon vaihtelu oli suurta; kolmessa tapauksessa lähtevän veden pitoisuus ei poikennut tulevan veden pitoisuudesta, mutta kolmella havaintokerralla päästiin yli 85 prosentin puhdistustulokseen.

Pitkälhdonsuon turvetuotannon keskimääräinen bruttokuormitus vuosina 2006–2012 on ollut noin 4 300 kg kiintoainetta, 30 kg fosforia ja 700 kg typpeä vuodessa.

Hakija arvioi ympärivuotiseen käyttöön otettavan pintavalutuskentän pienentävän vesistökuormitusta siten, että arvioitu nettovuosikuormitus olisi vuosittain 1 500 kg kiintoainetta, 10 kg fosforia ja 400 kg typpeä. Orgaanista humuskuormitusta ilmentävän kemiallisen hapenkulutuksen (COD_{Mn}) määräksi hakija arvioi 1 700 kg vuodessa.

Arvio Pitkälhedonsuon turvetuotannon vaikutuksista alapuolisten vesistöjen veden laatuun

Pitkälhedonsuo kuuluu lialmen reitin (4.5) vesistöalueen Luupujoen (4.57) osaluueeseen. Tuotantoalueen kuivatusvedet johdetaan reittiä Pihlajapuro–Suojoki–Kaislanen–Väljijoki–Luupuvesi. Pihlajapuro, Suojoki ja Väljijoki kuuluvat Välijoen–Suojoen (4.573) osavaluma-alueeseen, jonka pinta-ala on 156,85 km² ja järvisyys 1,12 %. Pitkälhedonsuon osuus Pihlajapuron valuma-alueesta (13,5 km²) on 6,8 % ja Välijoen–Suojoen alueesta on 0,6 %. Tuotantoalueelta on matkaa Luupuveteen noin 30 kilometriä.

Pihlajapuron veden laatu on Pitkälhedonsuon yläpuolella olevan havaintopaikan vuosien 2004, 2007 ja 2011 tulosten mukaan runsashumuksista (kemiallinen hapenkulutus 37–59 mg O₂/l). Kokonaisfosfori- ja typpipitoisuuksienperusteella Pihlajapuro on rehevä. Pihlajapuron fosforipitoisuus oli em. havaintovuosina välillä 70–94 µg/l ja kiintoainepitoisuus välillä 4–10 mg/l.

Pitkälhedonsuon alapuolella olevan Pihlajapuron havaintopaikan veden laatu oli samaa luokkaa kuin yläpuolisella havaintopaikalla.

Pitkälhedonsuo turvetuotannon aiheuttamat pitoisuuslisäykset Välijoen laskussa Luupuveteen olisivat arvion mukaan 0,02 mg/l kiintoainetta, 0,2 µg/l fosforia, 7 µg/l typpeä ja 0,03 mg/l liuennutta orgaanista ainetta (COD_{Mn}).

Samalla valuma-alueella sijaitsevien turvetuotantoalueiden yhteiskuormitus

Lupahakemukseen liitetyn raportin ”Luupuveden valuma-alueen turvetuotannon kuormitusselvitys” mukaan Luupuveden valuma-alueella (04.57) oli 1990-luvun lopulla noin 1 200 hehtaaria ja vuonna 2012 noin 400 hehtaaria turvetuotantoa seuraavilla soilla: Kaikonsuo 226 ha (sisältää Pieni Jokisuon, Kaijansuon ja Pohjoissuon), Valkeissuo 25 ha, Pitkälhedonsuo 93 ha, Eteläsuo 7 ha (vuonna 2011) sekä Peräsuo 50 ha. Lisäksi samalla valuma-alueella on pieni osa Ruuskansuon turvetuotantoalueesta.

Itä-Suomen aluehallintovirasto on 15.11.2013 myöntänyt Välijoen–Suojoen valuma-alueelle ympäristöluvan Leppisuon 57,5 hehtaarin turvetuotantoon (nro 98/2013/1, lainvoimainen) ja hylännyt Kaislaseen laskevan Haisurämeen turvetuotannon (88,7 ha) ympäristölupahakemuksen (nro 97/2013/1, valitettu).

Ympäristöhallinnon ympäristönsuojelun tietojärjestelmään (Vahti) kirjatut luvut poikkeavat edellä mainituista siten, että koko Luupujoen valuma-alueella (04.57) oli vuonna 1999 tuotannossa 1 188 hehtaaria, vuosina 2003–2005 keskimäärin 560 hehtaaria ja vuosina 2010–2012 keskimäärin 508 hehtaaria. Leppisuon lisäksi Luupujoen osavaluma-alueella 04.573 (Välijoen–Suojoen valuma-alue) sijaitsevat em. soista Kaikonsuo ja Pitkälhedonsuo. Vahti-rekisterin mukaan tällä osavaluma-alueella oli vuonna 1999 tuotannossa 708 hehtaaria ja vuonna 2012 tuotannossa oli 430 hehtaaria turvesuota.

Vahti-rekisterissä ensimmäiset turvetuotannon tilastoidut kuormitustiedot ovat vasta vuodelta 2003. Vuosien 2003–2005 keskiarvon mukaan Luupujoen (04.57) valuma-alueella tuotannossa olleiden turvetuotantoalueiden kiintoainekuormitus oli noin 61 000 kg/vuosi, fosforikuormitus noin 310 kg/vuosi ja typpikuormitus noin 10 500 kg/vuosi. Vuosijaksoilla 2007–2009 ja 2010–2012 vastaavat luvut olivat 89 450/71 500 kilogram-

maa kiintoainetta, 350/362 kilogrammaa fosforia ja 10 044/8 800 kilogrammaa typpeä vuodessa.

Välijoen–Suojoen valuma-alueen turvetuotantoalueiden osuus koko Luupujoen (04.57) valuma-alueen turvetuotantoalueiden kuormituksesta oli vuonna 2012 kiintoaineen osalta noin 36 %, kokonaisfosforin osalta 42 % ja kokonaistypen osalta noin 45 %.

Vesienhoitosuunnitelma

Pitkälähdosuon kuivatusvesien purkureitti (Pihlajapuro–Suojoki–Kaislanen–Välijoki–Luupuvesi) kuuluu Vuoksen vesienhoitoalueeseen. Pihlajapuron tilaa ei ole luokiteltu. Suojoen ekologinen tila on asiantuntija-arvion mukaan tyydyttävä ja kemiallinen tila hyvä. Luupuvesi on Pohjois-Savon vesienhoidon toimenpideohjelmassa luokiteltu matalaksi runsashumuksiseksi järveksi (MRh) ja sen ekologinen tila on arvioitu välttäväksi ja kemiallinen tila hyväksi.

Vuoksen vesienhoitosuunnitelman vuoteen 2015 mukaan pintavesien tilan parantamisella pyritään erityisesti rehevöitymisen ja sen aiheuttamien haittojen pienentämiseen. Esimerkiksi Luupuveden alueella fosforikuormituksen vähentämistarve on 40 prosenttia, jolloin Luupuveden nykyisen fosforipitoisuuden (noin 100 µg/l) pitäisi laskea alle 55 µg:aan/l. Luupuveden a-klorofyllipitoisuutta pitäisi alentaa nykyisestä 39 µg:sta/l alle 25 µg:aan/l. Lisäksi tavoitteena on mainittu umpeenkasvun hillitseminen sekä kiintoainekuormituksen ja sisäisen kuormituksen vähentäminen.

Pohjois-Savon vesienhoidon toimenpideohjelmassa vuosille 2010–2015 todetaan, että Luupuveden tilan paraneminen vaatii sekä ravinne- että a-klorofyllipitoisuuksien erittäin merkittävää vähentämistä. Voimakkaan perustuotannon ja järven mataluuden seurauksena järvellä havaitaan säännöllisesti hapettomuutta, jonka seurauksena sisäinen kuormitus heikentää osaltaan järven tilaa. Luupuveden alueella merkittävin ulkoinen kuormittaja on maatalous, mutta myös turvetuotannon osuus on huomattava, noin kahdeksan prosenttia kokonaisfosforikuormituksesta.

Vesienhoidon toimenpideohjelman mukaan uusilla turvetuotantoalueilla vesienkäsittelyn on oltava vähintään pintavalutuksen tehoista.

Vaikutukset kalasto ja kalastukseen

Hakija on selvittänyt alapuolisen vesistön kalastus- ja kalastotietoja kalastusalueelle ja Kämärän osakaskunnalle lähettämällään kyselyllä. Osakaskunnalla ei ole tietoa Pihlajapuron osalta. Suujoella, Kaislasella ja Välijoella kalastaa noin kymmenen henkilöä ja kalastuksellinen merkitys on keskinkertainen. Luupujärvellä kalastaa noin 80 henkilöä ja Luupuveden kalastuksellinen merkitys on suuri. Luupuvedeltä on saatu saaliiksi ahventa, haukea, lahnaa, särkeä ja säynävää. Lahnan, särjen ja säynävän saaliit ovat lisääntyneet. Ahvenen ja hauen saaliit ovat pysyneet ennallaan ja made on hävinnyt lähes kokonaan. Vastauksessa on arvioitu liettymisen ja limoittumisen olevan huomattavaa ja vähäarvoisten kalojen määrä on arvioitu huomattavaksi. Turvetuotannon vaikutus on arvioitu huomattavaksi.

Pohjois-Savon ELY-keskuksen kalatalousviranomaiselta saadun tiedon mukaan Pihlajapuroon, Suojokeen, Kaislaseen, Välijokeen ja Luupuveteen ei ole tehty istutuksia pitkiin

aikoihin vesistöjen heikosta kunnosta johtuen. Pitkälähdonsuon ympäristöluvan mukainen kalatalousmaksu on käytetty pelkästään vesikasvillisuuden poistoon Luupuvedestä.

Pitkälähdonsuon turvetuotannon tulevan kuormituksen perusteella hakija arvioi vaikutusten alapuolisen vesistön kalastoon ja kalatalouteen olevan vähäisiä.

Vaikutukset virkistyskäyttöön

Virkistyskäytön kannalta Pitkälähdonsuon alueella ei ole juurikaan merkitystä. Pitkälähdonsuon alapuolinen Pihlajapuro on noin neljän kilometrin matkalta luokiteltavissa metsien keskellä kulkevaksi laskuojaksi, jolla ei ole virkistyskäyttöarvoa tai kalastuksellista merkitystä. Sen vettä ei käytetä talousvetenä. Pienimuotoista kalastusta harjoitetaan vasta Suojoessa. Luupuvedellä on tärkeämpi merkitys virkistyskäytön kannalta. Luupuvettä käytetään virkistys- ja kotitarvekalastukseen ja sen rannalla on kiinteistöjä, joilla on asuinrakennuksia. Pitkälähdonsuon turvetuotannon hakija arvioi vaikuttavan virkistyskäyttöön lähinnä virkistyskalastusta haittaavana pyydysten likaantumisenä.

Tarkkailut

Pohjois-Savossa turvetuotannon yhteistarkkailu on aloitettu vuonna 2003 ja vuosittaisen tarkkailuohjelman sisältö päätetään mukana olevien tuottajien, Pohjois-Savon ELY-keskuksen, kuntien ympäristöviranomaisten ja tarkkailua suorittavan konsultin yhteisessä palaverissa. Kuormitustarkkailu (päästötarkkailu) on vuosina 2003–2011 keskitetty nimetyille kuormitustarkkailuosoille. Osalla soista mitataan vesimäärät ja tarkkaillaan veden laatua ja muiden soiden päästöt lasketaan tarkkailusoiden ominaispäästöjen perusteella (ns. ominaiskuormitusarvot). Pitkälähdonsuo on kuulunut Pohjois-Savon turvesoiden tarkkailuun ja sen ehdotetaan kuuluvan tähän tarkkailuun jatkossakin. Pitkälähdonsuon on ollut tarkoitus olla ympärivuotinen tarkkailusuo, mutta Pitkälähdonsuolle siirretty asema ei vielä toiminut vuonna 2010, ja se oli poissa kuormitustarkkailuohjelman toteutuksesta. Vuonna 2011 asema kunnostettiin jälleen kuormitustarkkailukäyttöön.

Pitkälähdonsuon tarkkailuun liittyviä virtavesiasemia ovat havaintopaikat Pihlajapuro 1 (suon yläpuoli) ja Pihlajapuro 2 (suon alapuoli). Tarkkailuohjelman mukaan virta-asemilta näytteet otetaan vesistöalueittain joka kolmas vuosi.

Tuotantoalueen tapahtumista pidetään käyttöpäiväkirjaa, joka säilytetään tuotantoaikana työmaalla tai vastuullisen henkilön hallinnassa.

Pöly- ja melutarkkailua hakija ei pidä Pitkälähdonsuolla tarpeellisena. Mikäli haittoja kuitenkin esimerkiksi yhteydenottojen perusteella ilmenee, ryhdytään tarvittaviin toimenpiteisiin haitan vähentämiseksi.

Paras käyttökelpoinen tekniikka (BAT)

Hakijan arvion mukaan tuotantoalueen kuivatusvesien puhdistus pintavalutus kentän avulla on parhaan käyttökelpoisen tekniikan mukaista. Tuotanto on suunniteltu harjoitettavaksi ja työmaaliikenne on järjestetty siten, että asutukselle ei aiheudu kohtuutonta rasitusta pölyn ja melun muodossa. Toiminnassa syntyvien jätteiden eri jakeiden tilapäinen säilytys ja toimittaminen sekä käsittelyyn että hyötykäyttöön on suunniteltu voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti.

Pitkälehdonsuon tuotantotoiminnassa sovelletaan kaikilta osin ympäristön kannalta parasta käyttökelpoista tekniikkaa (BAT sekä parasta käytäntöä (BEP).

Vahinkoja estävät toimenpiteet

Kalatalousmaksu

Purkuvesistön nykyinen tila, vesistön paikallinen kalataloudellinen arvo ja alueen muu turvetuotanto kokonaisuudessaan huomioiden Pitkälehdonsuon kuormituksen kalataloudelliset haittavaikutukset arvioidaan sen tasoisiksi, että ne ylittävät kompensatiotoimia edellyttävän vaikutustason. Kalataloudelliset haitat voidaan kompensoida kalatalousmaksulla. Pitkälehdonsuon turvetuotantoalueelle edellisessä ympäristöluvassa ratkaistun kalatalousmaksun suuruuden perusteella ja jatkossa Pitkälehdonsuon turvetuotannon kuormituksen vähetessä hakija ehdottaa, että jatkossa Pitkälehdonsuon kalatalousmaksu on 200 euroa vuodessa.

Hakijan arvio vahingoista, niiden suuruudesta ja esitys niiden korvaamisesta

Hakijan arvion mukaan toiminnasta ei ennalta arvioiden aiheudu alapuoliseen vesistöön vaikutuksia, jotka edellyttäisivät kunnostustoimenpiteitä. Tuotantoalueen kuivatus ja kuivatusvesien johtaminen ei vaikuta pohja- ja talousveden ottoon. Vesistö- ja kalatalousvaikutukset arvioidaan kokonaisuudessaan sen tasoisiksi, että niistä ei aiheudu tilakohtaisesti korvattavaa vahinkoa.

HAKEMUKSEN KÄSITTELY

Hakemuksesta tiedottaminen

Hakemus on annettu tiedoksi kuuluttamalla Itä-Suomen aluehallintovirastossa, Kiuruveden kaupungissa ja Vieremän kunnassa 18.9.–18.10.2013 sekä lähettämällä kuulutus kirjeitse asianosaisille. Kuulutuksen julkaisemisesta on ilmoitettu 18.9.2013 Kiuruvesi -lehdessä.

Aluehallintovirasto on pyytänyt hakemuksen johdosta lausunnon Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelta ja kalatalousviranomaiselta, Kiuruveden kaupungilta ja Vieremän kunnalta sekä näiden kuntien ympäristönsuojeluviranomaisena toimivalta Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän ympäristölautakunnalta.

Lausunnot 1) *Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue* (myöhemmin ELY-keskus) pitää ympärivuotista pintavalutusta turvetuotannossa parhaan käyttökelpoisen tekniikan mukainen vesienkäsittelymenetelmä.

Aiemmin Pitkälehdonsuon pintavalutuskentällä ei ole ollut kunnollista kokoojajoa eikä pintavalutuskentän tehoa niin ollen ole saatu kunnolla määritettyä. Joitakin näytteitä on otettu yhden pintavalutuskentältä lähtevän vanhan ojan päästä, jolloin on saatu suuntaa antavia tietoja kentän toimintatehosta, mutta yksittäisissä näytteissä vaihtelu tuloksissa on ollut suurta. Jatkossa pintavalutuskentän purkupäähän on tarkoitus rakentaa takapenkki ja asentaa mittakaivo, mikä mahdollistaa pintavalutuskentän tehon tarkkailun. Koska pintavalutuskenttä on ollut jo useita vuosia käytössä, sen toiminnan voi olettaa tasaantuneen, mutta ojitetulla kentällä voi ravinteiden puhdistusteho olla normaalia heikompi. Koska turvetuotannon merkittävin kuormitustekijä on kiintoaine, tulee kentälle

asettaa kiintoaineen osalta 50 %:n puhdistustehovaatimus. Typelle tulee asettaa 20 %:n ja fosforille 50 %:n puhdistustehotavoite.

Tarkastusten yhteydessä on havaittu pintavalutuskentän alueella heinäkasvuston lisääntymistä ja puiden kuolemista, joiden voidaan katsoa osoittavan veden ja ravinteiden pidentäytymistä kentälle.

Pitkälēhdonsuon laskeutusaltaat eivät täytä uusia laskeutusaltaiden mitoitusohjeita pintakuorman osalta. Koska kyse kuitenkin on olemassa olevasta toiminnasta, katsoo ELY-keskus, että Pitkälēhdonsuon laskeutusaltaat ovat riittävät. Pitkälēhdonsuolla on ollut hyvin paljon ongelmia laskeutusaltaiden pysyvyyden kanssa paineellisen pohjaveden aiheuttamien sortumien takia, joten tarpeetonta kaivua alueella tulee välttää.

Pitkälēhdonsuon vedet päätyvät puro- ja jokiosuoksien jälkeen Luupuveteen. Luupuvesi on luokiteltu ekologiselta luokaltaan välttävään tilaan Pohjois-Savon vesienhoidon toimenpideohjelmassa 2010–2015, eikä luokitus ole muuttumassa toiselle suunnittelukaudelle 2016–2021. Luupuvedellä hyvän tavoitetilan saavuttaminen vaatii arvioiden mukaan vähintään 40 %:n vähennystä nykyisestä fosforikuormituksesta. Korkean ulkoisen kuormituksen lisäksi erittäin matalan järven tilaa heikentää sisäinen ravinnekuormitus. Luupuvedellä jo aikaisemmin tehtyjen kunnostustoimenpiteiden (mm. vedenpinnan nosto) vaikutukset ovat olleet heikkoja ja ravinne- ja klorofyllipitoisuudet ovat olleet yhä nousussa. Jatkoaikaa Luupuveden hyvän tilan saavuttamiseen tarvitaankin vuoteen 2027 saakka.

Väljōki-Suojoki on luokiteltu tyydyttävään tilaan sekä vesienhoitosuunnittelun 1. että sen 2. luokittelukaudella, mutta luokitus perustuu vain vedenlaatuaineistoon, koska riittävää biologista tarkkailuaineistoa ei ole ollut käytettävissä.

Kun Pitkälēhdonsuon vesienkäsittely tehostuu pintavalutuksen muuttuessa ympärivuotiseksi, edistää se vesienhoitosuunnitelman tavoitteiden saavuttamista.

Pitkälēhdonsuon pintavalutuskentän toimintatehon tarkkailun tulee olla ympärivuotista Pohjois-Savon turvetuotannon yhteistarkkailuohjelman kuormitustarkkailun periaatteiden mukaisesti. Vesistövaikutusten tarkkailuun riittää yhteistarkkailuohjelman mukainen kolmen vuoden välein tehtävä virtavesitarkkailu.

Voimassaolevassa ympäristöluvassa on määrätty tehtäväksi myös Pihlajapuron ja Suojoen pohjaeläintarkkailua. Pohjois-Savon ympäristökeskus on hyväksynyt Pitkälēhdonsuon pohjaeläintarkkailuohjelman 22.2.2005. Pohjaeläintarkkailu on tehty kerran vuonna 2004. Seuraavan kerran pohjaeläintarkkailu tehdään vuonna 2013. ELY-keskus pitää biologista tarkkailua Pitkälēhdonsuon alapuoella on edelleen tarpeellisenä, mutta uuden vuoden 2013 tulosten jälkeen tulee päättää, millä menetelmillä ja mistä kohteista biologista tarkkailua jatketaan.

Yhteenvetona ELY-keskus toteaa, että hakemuksen mukainen turvetuotanto Pitkälēhdonsuolla täyttää ympäristönsuojelulain vaatimukset, eikä tuotannosta aiheudu merkittävää haittaa, räsitudusta tai ympäristön pilaantumista, kunhan toiminnassa otetaan huomioon lausunnossa esitetyt toimenpiteet.

2) *Pohjois-Savon ELY-keskuksen kalatalousviranomaisen* mielestä nykyinen kalatalousmaksu (300 €/v, indeksikorotusten jälkeen 390 €/v) tulee pitää entisellään. Hakemuk-

sessä esitetyillä vesienhoitotoimilla ja vähäisillä pinta-alan vähennyksillä ei voi olla oleellista merkitystä alapuolisen purkuvesistön kuormituksen suuruuden kannalta. Hakijan esittämä kalatalousmaksu (200 €/v) on suuruudeltaan niin pieni, ettei sillä voida olettaa kompensoitavan lähes sadan hehtaarin turvetuotantoalueen aiheuttamia haittoja kalastukselle ja kalastolle alapuolisessa vesistössä.

3) *Kiuruveden kaupunginhallitus* pitää hyvänä, että Pitkälhdonsuon vesien käsittelyä tehostetaan ja edellyttää parhaan mahdollisen käyttökelpoisen tekniikan käyttämistä.

Lupamääräyksissä tarkistettaessa tulee kiinnittää huomiota Luupuveden vesistöalueen huolestuttavaan ekologiseen tilaan, vesistöaluetta kuormittavaan huomattavaan turvetuotantoalueiden määrään ja purkureitin erityispiirteisiin kuten Suojoen metsän, Kaislasen ja Luupuveden Natura-alueisiin. Kaupunki pitää tärkeänä myös osakaskuntien esittämien havaintojen huomioon ottamista. Kaupunki kannattaa kaikkia toimenpiteitä, joilla pyritään Luupujoen vesistöalueen kuormituksen alentamiseen ja vesien hyvän tilan saavuttamiseen.

4) *Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän ympäristölautakunnan* mukaan ympärivuotinen pintavalutuskenttä on nykyisin parasta käyttökelpoista tekniikkaa turvetuotantoalueiden vesienkäsittelyn osalta. Kentän suunnittelussa on otettava huomioon talviolosuhteet, pumppausmatka ja veden jakaminen pintavalutuskentälle sekä pumppaamon sähköistämisen. Pumppukaivon, kuten myös mittapatokaivon, tulee olla lämpöeristetty.

Pintavalutuskentälle tulee asettaa seuraavat puhdistustehon raja-arvot: kiintoaine ja kokonaisfosfori 50 prosenttia ja kokonaistyyppi 20 prosenttia. Puhdistustehot on saavutettava vuosikeskiarvona ilmaistuna. Puhdistusteho tulee laskea virtaamapainotteisena vuosikeskiarvona ennen pintavalutuskenttää ja sen jälkeen määritetyistä pitoisuuksista mahdolliset ohjauksutukset mukaan lukien. Päätöksessä on annettava myös tarvittavat määräykset sen varalle, jos puhdistustehoa koskevia vaatimuksia ei saavuteta.

Nykyisessä ympäristöluvassa asetetut lupamääräykset vesien johtamisesta ja käsittelystä on pidettävä voimassa ja tarkistettava vastaamaan nykyistä vaatimustasoa. Esimerkiksi laskeutusaltat tulisi mitoittaa turvetuotannon ympäristönsuojeluoppaan mukaisesti.

Nykyisessä ympäristöluvassa melua, pölyä, polttoaineiden/öljyjen käyttöä, jätteitä ja häiriö-/poikkeustilanteita koskevat määräykset on pidettävä voimassa. Uudessa ympäristöluvassa on annettava tarpeelliset uudistetut määräykset käyttötarkkailua ja alueiden jälkihoitoa varten.

Vesistö- ja päästötarkkailua on tarpeen tehdä osallistumalla edelleen Pohjois-Savon turvetuotannon yhteistarkkailuohjelmaan. Käyttö- ja päästötarkkailun vuosiraporttien tulokset on toimitettava tiedoksi myös Kiuruveden kaupungin ja Vieremän kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

5) *Vieremän kunnanhallitus* yhtyy Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän ympäristölautakunnan lausuntoon.

Muistutukset ja mielipiteet

1) *Kämärän ja Luupuveden osakaskunnan ja Lapinniemen osakaskunnan* mukaan vesistön nykytila ei kestä enää yhtään lisäkuormitusta. Osakaskunnat vaativat Vapo Oy:ä

korvaamaan vesistöön turvetuotannosta aiheutuvat kunnostuskustannukset täysimääräisinä, vähintään 1 500 euroa vuodessa.

Turvetuotanto on kuormittanut Luupujärviä jo lähes 40 vuotta ja ko. järville johtava vesireitti ja järvet ovat erittäin pahoin turvesoilta tulevan humuksen kuormittamia. Vaikka kuivatusvesien käsittelyä tehostetaan, niin aiemmin reitille virtaaman mukana kulkeutuneet ravinteet ja kiintoaineet huuhtoutuvat kuitenkin vuosien kuluessa alapuoliseen vesistöön. Turvesoilta Luupujärviin kulkeutunut kiintoaine on madaltanut merkittävästi vesistöä, jolloin umpeenkasvaminen on pienentänyt ja pienentää edelleen avovesialueita. Vuosittaiset niittokustannukset ovat jatkuvasti kasvaneet.

2) *Kiuruveden kalastusalue* vaatii hakijaa korvaamaan vesistölle aiheutuvista haitoista 2 000 euroa vuodessa Kiuruveden kalastusalueelle.

Turvetuotannosta tuleva humus kulkeutuu alapuolisiin vesistöihin laskeutuen pohjaan, missä veden virtaus vähenee. Turve kerääntyy joen suvantopaikkoihin ja järvalueen syvänteisiin ja kasvillisuuteen. Kalastuskunnille aiheutuu ruoppaustarvetta ja vesikasvillisuuden poistotarvetta ja se on kallista. Hakijan esittämä 200 euron vuosikorvaus lienee vitsi.

Valuma-alueen vesistöjen tila on ehkä välttävä, mutta jos turvetuotanto jatkuu noin suurissa mittakaavassa, niin 15 vuoden päästä tila on huono. Alueen kalastajilta on tullut palautetta järven tilan huonontumisesta, mm. happikadoista ja kalakuolemista. Jotkin kalalajit, mm. made, ovat hävinneet kokonaan. Vesikasvillisuus on lisääntynyt vuosi vuodelta. Alueen kalastajat pitävät turvetuotantoa suurimpana syyllisinä vesistöjen tilaan.

Vuosittaisella 2 000 euron haittakorvaukselle kalastusalue yrittäisi pitää vesistön tilan vakaana ruoppausten vesikasvillisuuden poiston ja kalaistutusten avulla.

3) *Metsähallituksen Etelä-Suomen luontopalvelut* edellyttää vesiensuojelussa noudatettavaksi parasta mahdollista tekniikkaa ja muutenkin korkeaa tasoa.

4) *Iisalmen Luonnon Ystävien Yhdistys ry* tuo muistutuksessaan esille, että Pitkälähdon suon nykyisessä toiminnassa on ollut puutteita erityisesti pintavalutus kentän oikovirtausten hallinnassa, ojien ja altaiden kunnossa, kuormituksen laskentaperusteissa sekä laskeutusaltaiden mitoituksessa. Yhdistys esittää seuraavat vaatimukset:

- a) AVIn tulee vaatia lisäselvitys, miten yhtiö on varautunut joka kevät toistuviin sulamisvesiin sekä rankkasateisiin niin, että ne voitaisiin kokonaisuudessa kierrättää pintavalutus kentän kautta. Kuivatusvesien varastointikapasiteetti on aivan liian pieni.
- b) AVIn tulee vaatia lisäselvitys, miten yhtiö aikoo poistaa hiekan haittavaikutuksen pintavalutus kentästä. Pintavalutus kentän edessä oleva allas ja siihen johtava oja sekä laskeutusaltat on rakennettu mineraalimaahan (hiekkaa). Veden pinnan nopea vaihtelu entisestään lisää reunaeroosiota. Ajan kanssa hiekkaa siirtyy merkittävässä määrin pintavalutus kenttään. Tämä puolestaan heikentää huomattavasti ko. kentän puhdistustehoa.
- c) AVIn tulee referoida ELY-keskuksen tekemiä tarkastuspöytäkirjoja ja määritellä, miltä osin aiempaa toimintaa sortuvien reunojen huollossa pitää muuttaa mukaan

lukien pintavalutuskentän vallin korotus sekä vaati selitys, miksi yritys ei ole onnistunut tekemään patoja pintavalutuskentälle oikovirtausten estämiseksi.

Yhdistys on liittänyt muistutukseensa valokuvia maastokäynniltään sekä Pohjois-Savon ympäristökeskuksen ja Pohjois-Savon ELY-keskuksen tarkastusmuistioita vuosilta 2005, 2006 ja 2010.

Hakijan vastine

Pohjois-Savon ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat vastuualueen ja Kiuruveden kaupungin lausunnoista ja Metsähallituksen muistutuksesta ei hakijalla ole huomautettavaa.

Pohjois-Savon ELY-keskuksen kalatalousviranomaisen lausunnon johdosta hakija vastaa, että hakemuksessa esitetty kalatalousmaksu on suuruudeltaan oikea, sillä Pitkälähdonsuon vesienkäsittelyn tehostumisen seurauksena kuormitus pienenee merkittävästi.

Vieremän kunnan ja Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän ympäristölautakunnan lausuntojen johdosta hakija toteaa, ettei laskeutusaltaiden suurentaminen uutta ympäristönsuojeluohjetta vastaavaksi ole tarpeen, kun kyseessä on vanha tuotantoalue. Hakija viittaa tältä osin ja puhdistustehovaatimusten osalta Pohjois-Savon ELY-keskuksen lausuntoon, jossa esitettyä puhdistustehovaatimusta kiintoaineelle ja fosforille (50 %) sekä typpelle (20 %) hakija pitää Pitkälähdonsuon tapauksessa riittävänä.

Kiuruveden kalastusalueen, Kämärän ja Luupuveden osakaskunnan sekä Lapinniemen osakaskunnan muistutuksiin hakija vastaa, että Pitkälähdonsuon turvetuotannon osuus Luupujärvien kuormituksesta on ollut tarkkailujen perusteella vähäinen ja vähenee edelleen tehostuvan vesienkäsittelyn myötä. Hakija pitää esitettyjä korvausvaateita aiheettomina ja ne on hylättävä perusteettomina.

Iisalmen Luonnon Ystävien Yhdistys ry:n muistutuksen johdosta hakija toteaa seuraavaa:

”Muistuttaja on kritisoinut kymmenen vuoden takaista kuormitusarviointia, koska kiintoainekuormitus on ollut suurempaa kuin on arvioitu. Fosforin ja typen vuosikuormitus on kuitenkin ollut arvioidulla tasolla tai pienempää, joten arvioinnin tarkkuus on ollut riittävä ottaen huomioon, että arvioinnin aikaan Itä-Suomen alueella ei ollut pintavalutuskentällisistä soista käytettävissä tarkkailutietoa. Vuosikuormituksen suuruus vaihtelee merkittävästi vuosittaisten sääolojen (vesimäärän) mukaan. Tarkkailujen ja maastossa tehtyjen tarkastusten perusteella Pitkälähdonsuon kiintokuormituksesta ei ole aiheutunut haitallisia ympäristövaikutuksia. Toiminnanharjoittaja on hyvin perillä toimintansa ympäristövaikutuksista.

Viimeisen kymmenen vuoden aikana tietoa on tullut runsaasti lisää mm. ympärivuotisista tarkkailukohteista. Päästötarkkailunäytteitä otetaan tuotantoalueilta jatkuvasti erilaisissa virtaamatilanteissa satunnaisesti, mutta painottuen vuodenaikoihin, jolloin vettä on paljon liikkeellä. Esimerkkinä voidaan mainita vuosittain esiintyvä kevättulvakauden kuormituspiikki, jonka aikana kuormitusnäytteenotto on tiheimmillään ja tapahtuu viikon valein. Tarkkailun tuloksena saadut ominaiskuormitusluvut kuvaavat hyvin keskimääräisen turvetuotantoalueen kuormitusta vesienkäsittelymenetelmittain eri maantieteellisillä alueilla. Tulos on keskiarvo ja päästömäärät voivat tästä syystä yksittäisillä soilla ja eri vuosina

olla tämän yli tai alle. Laskentaperiaatteella saadaan kuitenkin arvio päästöjen suuruusluokasta.”

Muistuttajan esittämiin vaatimuksiin hakija toteaa seuraavaa:

a) ”Pintavalutuskenttä, pumppu ja altaat mitoitetaan ylivirtaamille. Virtaamat eivät tällöin voi ylittää pumpun kapasiteettia eli pintavalutuskentälle ei voida johtaa vettä ”liikaa”. Vettä voidaan suurissa ylivirtaamatilanteissa padottaa tuotantoalueen altaisiin ja sarkaojastoihin. Vesiä johdetaan suolta pumpun mitoitusarvojen mukaisesti, yleensä n. 100 l/s/km². Turvetuotantoalueelta ylivirtaamatilanteessakaan tuleva kuormitus ei ole suhteessa suurempaa kuin muulta valuma-alueelta tuleva kuormitus.

Poikkeuksellisia tilanteita varten on patokaivo, jonka kautta voidaan tarvittaessa ohittaa pumppaamo vakavien häiriötilanteiden sattuessa (pumppaamon rikkoutuminen, sähkökatko, poikkeuksellinen rankkasade). Patokaivo on suljettu rakenne, jonka ylisyöksykynnyksen asennetaan siihen korkeuteen, ettei vesi pääse nousemaan tuotantokentän sarkojen päälle tuotantoaikana. Tuotantoajan ulkopuolella voidaan vettä padottaa tarvittaessa enemmän kentälle. Ensisijainen vesien varastointi tapahtuu aina tuotantoalueen ojaan ja altaisiin. Pumppaamon ohitusta käytetään vain hätätilanteissa, jos esim. poikkeuksellisen kova rankkasade on vaarassa rikkoa turvetuotantoalueen rakenteita tai jos kuivat karheella olevat turpeet ovat vaarassa joutua rankkasateen vuoksi ojaan. Patokaivo mahdollistaa hallitun vesienjohtamisreitin pois turvetuotantoalueelta, ennen kuin vedenpaine rikkoo olemassa olevia rakenteita ja vesi pääsee purkautumaan tuotantoalueelta hallitsemattomasti alapuoliseen vesistöön huuhtoen samalla mukanaan kuivat turpeet kentältä. Patokaivo mahdollistaa myös ohitustilanteiden edellyttämän tarkkailun. Mahdollisista ohitustilanteista ja niiden tarpeesta informoidaan valvovaa viranomaista. Toisin kuin muistuttaja väittää, ohijuoksuksessakaan kiintoaine ei mene sellaisenaan vesistöön, vaan käytössä on laskeutusaltaat, jotka pidättävät kiintoainetta. Laskeutusaltaat on mitoitettu valumalle 300 l/s/km².

Vuonna 2012, joka oli poikkeuksellisen sateinen, tulvatilanteisiin ja ohijuoksuksiin liittyviä vesinäytteitä otettiin Vapo Oy:n turvetuotantoalueilta yli 300 kpl. Näiden näytteiden perusteella veden laatu ei tulvatilanteissa muutu dramaattisesti verrattuna normaaleihin valuntaoloihin. Pitoisuudet kiintoaineen suhteen olivat noin kaksinkertaisia normaaliin verrattuna.”

Hakija on liittännyt vastineeseensa taulukon, johon on koottu tiedot eri puolella Suomea sijaitsevien turvesoiden tulvavesinäytteiden pitoisuuksista (n. 250 kpl).

b) ”Muistuttajan väite hiekan kertymisestä pintavalutuskentälle ja vaikutuksesta puhdistustehokkuuteen on perätön. Hiekkaa ei ole kerääntynyt pintavalutuskentälle, eikä sitä kerääntynyt jatkossakaan, vaan hiekka laskeutuu altaisiin, jotka puhdistetaan vähintään vuosittain. Huomattava on, että vedet johdetaan pintavalutuskentälle pumppaamalla; pumppu ei pysty nostamaan altaan pohjalle kertyvää painavaa hiekkaa.”

c) ”Muistutuksen liitteenä olevissa tarkastuspöytäkirjoissa mainitut ongelmat on korjattu ja toimenpiteistä on informoitu valvovaa viranomaista, jolla ei lausunnossaan ole ollut huomauttamista toiminnan osalta. Vapon toimesta alueelle on tehty 19.11.2013 tarkastuskäynti, josta on kuvia liitteenä. Altaat, ojaat ja pintavalutuskenttä olivat kunnossa. Kentällä oleva metsäoja on tukittu asianmukaisesti ja kasvillisuudesta on havaittavissa, että vesi jakaantuu kentälle tasaisesti.

Hakija katsoo, että hakemusasiakirjat ovat selvityksiltään riittävät lupaharkinnan suorittamiseksi. Luvan myöntämisen oikeudelliset edellytykset täyttyvät.”

MERKINTÄ

Asiaa ratkaistaessa ovat olleet esillä Itä-Suomen ympäristölupaviraston antaman lupapäätöksen nro 70/04/2 perusteena olleet asiakirjat.

ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU

Aluehallintovirasto tarkistaa Pitkälehdonsuon turvetuotantoalueen toistaiseksi voimassa olevan Itä-Suomen ympäristölupaviraston 16.7.2004 antaman ympäristölupapäätöksen nro 70/04/2 lupamääräykset. Tarkistetut lupamääräykset korvaavat aikaisemmat lupamääräykset kokonaisuudessaan. Tuotantoalueen pinta-ala auma-alueineen on noin 93 hehtaaria.

Turvetuotannon kuivatusvesien johtamisesta alapuolisissa vesistöissä kalastolle ja kalastukselle aiheutuva ilmeinen vahinko määrätään hyvitettäväksi kalatalousmaksulla. Muuta hyvitettävää tai korvattavaa vahinkoa hankkeesta ei ennalta arvioiden aiheudu.

Luvan haltijan on noudatettava jäljempänä ilmeneviä lupamääräyksiä.

Lupamääräykset

Päästöt vesiin

1. Turvetuotantoalueen vedet on johdettava hakemuksen liitteenä 4 olevan kartan (1:10 000) mukaisesti vesienkäsittelyrakenteiden jälkeen Pihlajapuroon.

2. Tuotantoalueelta johdettavat vedet on käsiteltävä ympärivuotisesti hakemuksessa ja sen liitteessä 4 esitetyn vesienkäsittelyn tehostamiskuvauksen (selostus ja vesienkäsittelysuunnitelma 1:10 000) mukaisesti sarkaojarakenteiden, virtausta säättävien patojen (2 kpl), kahden laskeutusaltaan, pumppausaltaan ja pintavalutus kentän avulla.

Sarkaojien päissä on oltava lietesyvännys, lietteenpidätin ja päisteputket. Laskeutusaltaissa on oltava pintapuomi. Pumppukaivon tulee olla lämpöeristetty. Pintavalutus kentän purku-aumaan on sijoitettava mittapato.

Auma-alueiden ja ojien välissä on oltava suojakaista, joka estää turpeen joutumisen ojiin.

Tuotantoalueen ulkopuoliset valumavedet on johdettava tuotantoalueen ja vesienkäsittelyrakenteiden ohitse eristysojissa, joissa on oltava lietesyvennykset.

Muutostyöt pintavalutus kentän rakenteissa ja vesien johtamisessa, joita pintavalutuksen ottaminen ympärivuotiseen käyttöön edellyttää, on tehtävä valmiiksi 31.8.2014 mennessä. Töiden valmistumisesta on ilmoitettava Pohjois-Savon ELY-keskukselle ja Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän ympäristölautakunnalle.

3. Pintavalutuskentän puhdistustehon vuosikeskiarvona on oltava 1.1.2015 alkaen vähintään seuraava:

Kiintoaine	50 %
Kokonaisfosfori	50 %
Kokonaistyyppi	20 %

Puhdistusteho lasketaan vuosikeskiarvona ennen pintavalutuskenttää ja sen jälkeen määritetyistä pitoisuuksista häiriötilanteet mukaan lukien.

4. Jos pintavalutuskentän puhdistusteho ei tarkkailun perusteella täytä puhdistustehovaatimuksia, luvan haltijan on viipymättä ryhdyttävä vaatimusten täyttämiseksi tarvittaviin vesienkäsittelyn tehostamistoimenpiteisiin. Tehtävistä toimenpiteistä on ilmoitettava ennalta kirjallisesti Pohjois-Savon ELY-keskukselle ja Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän ympäristölautakunnalle.

Jos pintavalutuskentän puhdistusteho jää vaatimuksia heikommaksi kahtena peräkkäisenä vuotena, on luvan haltijan toimitettava seuraavan vuoden helmikuun loppuun mennessä aluehallintovirastolle selvitys vesienkäsittelyn puutteista ja suunnitelma tilanteen korjaamiseksi. Aluehallintovirasto voi täsmentää lupamääräystä tai täydentää lupaa selvityksen ja suunnitelman perusteella.

5. Jos käsitellyn veden kokonaisfosforipitoisuus on alle 20 µg/l, kokonaistyyppipitoisuus alle 500 µg/l tai kiintoainepitoisuus alle 2 mg/l, voidaan kyseisen parametrin puhdistusteho jättää pois puhdistustehon keskiarvoa laskettaessa.

6. Luvan saajan on pidettävä vesienkäsittelyrakenteet ja ojustot jatkuvasti toimintakunnossa ja tarkastettava niiden toimivuus säännöllisesti.

Laskeutusallas, pumppausallas, sarkaojat ja lietesyvennykset sekä reuna- ja kokooajajat on puhdistettava ainakin kerran vuodessa tuotantokauden päätyttyä ja aina muulloin tarpeen vaatiessa. Kivennäismaahan kaivetut ojat on tarkastettava ainakin kerran vuodessa ja puhdistettava tarvittaessa.

Laskeutusaltaasta, pumppausaltaasta, lietesyvennyksistä ja ojista poistettava liete on sijoitettava siten, ettei se pääse vesistöön.

Vesienkäsittelyrakenteisiin saa Pohjois-Savon ELY-keskuksen hyväksymällä tavalla tehdä sellaisia muutoksia, jotka eivät vähennä niiden tehoa.

Päästöt ilmaan ja melu

7. Tuotanto ja turpeen varastointi on tehtävä ja ajoitettava siten, että tuotantoalueelta leviää mahdollisimman vähän turvepölyä ympäristöön. Koneiden ja laitteiden on oltava mahdollisimman vähän turvepölyä aiheuttavia. Aumoja ei saa sijoittaa alle 400 metrin etäisyydelle asuinrakennuksista ja viljelyksistä.

Kuljetuksiin käytettävät ajoneuvot on kuormattava siten, ettei kuorma pölyä häiritsevästi.

8. Toiminta turvetuotantoalueella on järjestettävä siten, että siitä aiheutuu mahdollisimman vähän melua. Melutaso ei saa ylittää asuinrakennusten pihapiirissä 55 dB (L_{Aeq}) klo 7–22 eikä 50 dB (L_{Aeq}) klo 22–7.

Varastointi ja jätteet

9. Tuotantoa on harjoitettava siten, että jätettä syntyy mahdollisimman vähän, eikä siitä aiheudu vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle. Jätteet on toimitettava hyödynnettäväksi tai käsiteltäväksi toimijalle, jolla on oikeus vastaanottaa kyseistä jätettä. Vaarallisia jätteitä toimitettaessa on laadittava siirtoasiakirja. Jätteet on pakattava tiiviiseen ja jätteen vaaraominaisuuksilla merkittyyn pakkaukseen. Luvan haltijan on järjestettävä jätehuolto ja jätteen kuljetus siten, ettei aiheudu ympäristö- tai terveyshaittoja.

Luvan haltijan on noudatettava hakemukseen sisältyvää kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmaa.

Jätehuoltosuunnitelmaa on arvioitava ja tarvittaessa tarkistettava viiden vuoden kuluttua tämän päätöksen lainvoimaiseksi tulosta. Arvioinnista on ilmoitettava Pohjois-Savon ELY-keskukselle.

10. Voiteluaineet ja jäteöljy on säilytettävä katetussa tilassa, jossa on tiivisalustainen reunallinen suojarakenne. Polttoainesäiliöiden on oltava tiiviillä alustalla siten, ettei polttoainetta säilytyksen tai tankkauksen aikana pääse maaperään tai ojiin. Paikallaan pidettävien polttoainesäiliöiden on oltava kaksivaippaisia tai valuma-altaalla varustettuja. Polttoainesäiliöissä on oltava ylitäytönestín ja laponestín.

Häiriö- ja poikkeustilanteet

11. Luvan haltijalla tulee olla valmiudet tuotantoalueella tapahtuvien konevaurioiden tai onnettomuuksien aiheuttamien ympäristövahinkojen torjuntaan.

12. Toiminnan häiriötilanteista ja niiden aikaisista poikkeuksellisista vesien johtamisjärjestelyistä sekä tarkkailusta on viipymättä ilmoitettava Pohjois-Savon ELY-keskukselle ja Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän ympäristölautakunnalle. Häiriö- ja poikkeustilanteiden syyt on välittömästi selvitettävä. Havaitut viat on korjattava ja häiriötekijät poistettava viipymättä.

Tarkkailut

13. Tuotannon aikaisesta toiminnasta tulee pitää käyttötarkkailupäiväkirjaa, johon merkitään vähintään seuraavat tiedot:

- vesiensuojelurakenteiden valmistuminen sekä kunnon ja toimivuuden seuranta
- mittapatojen ja -laitteistojen asennukset, huolto ja korjaukset
- pumppaamon käyttöaika ja häiriöt
- tuotannon aloittaminen ja lopettaminen sekä tuotantopäivät kunakin vuonna
- tuotantomenetelmä
- ojitusten ja perkausten tarkat kaivuajat ja -paikat
- laskeutusaltaiden ja lietesyvyyksien tyhjentäminen
- ojastojen puhdistukset
- sadanta, haihdunta ja tuulitiedot
- muut huomiot, esim. rankkasateiden kesto ja seuraukset
- jätehuoltoon liittyvät toimet
- kaivannaisjätteiden lajit, määrät, varastointi ja siirrot
- näytteiden ottoajat (myös tulva- ja rankkasadenäytteet)

- toimintaan kohdistuneet valitukset ja niiden käsittely
- muut tapahtumat, joilla voi olla vaikutusta toiminnassa aiheutuviin päästöihin

Päiväkirjan tulee olla nimettyjen, vastuullisten henkilöiden hallussa tai pysyvästi työmaalla siten, että se on tarvittaessa valvontaviranomaisten ja tarkkailua tekevän konsultin nähtävissä.

15. Päästötarkkailu tulee toteuttaa hakemukseen liitetyn Pohjois-Savon turvetuotantosoiden tarkkailuohjelmaan 2012 kirjatun ympärivuotisen tarkkailuohjelman näytteenoton mukaisesti seuraavasti:

Pintavalutuskentän toimivuutta ja puhdistustehoa on tarkkailtava ympärivuotisesti koko lupakauden ajan. Tuotantovaiheen vesinäytteet otetaan pumppausaltaan jälkeen ennen pintavalutuskenttää sekä pintavalutuskentän jälkeen seuraavasti:

	Näytteitä	Näytemäärä/vuosi
Marras-maaliskuu	1/kk	5
Kevättulva (huhti-toukokuu)	2–4/kk	6
Touko-lokakuu	2/kk	10
Ylivalumatilanteen näytteet (rankkasade)	2–8/kesä	2–8
Yhteensä		23–29

Kuormitusnäytteistä tehdään seuraavat analyysit: pH, kiintoaine, kiintoaineen hehkutushäviö (mikäli kiintoaine > 20 mg/l), kemiallinen hapenkulutus, kokonaisfosfori ja kokonaistyyppi. Vuosittaisen tuotantokauden aikana (touko-lokakuu) tulee kerran kuukaudessa analysoida lisäksi nitraatti- ja nitriittityppi, ammoniumtyppi, fosfaattifosfori ja rauta.

Poikkeustilanteissa, esimerkiksi kovien sateiden ja kaivutöiden jälkeen otetaan ylimääräiset näytteet, joista määritetään pH, kemiallinen hapenkulutus, kiintoaine, kokonaisfosfori ja kokonaistyyppi.

16. Vesistötarkkailun vesinäytteet tulee ottaa joka kolmas vuosi havaintopaikoilta Pihlajapuro 1 (turvetuotantoalueen yläpuoli) ja Pihlajapuro 2 (pintavalutuskentän alapuoli). Näytteistä tulee analysoida pH, väriluku, kiintoaineen hehkutushäviö (mikäli kiintoaine > 20 mg/l), kemiallinen hapenkulutus, kokonaisfosfori ja kokonaistyyppi.

Pihlajapuron ja Suojoen biologinen tarkkailu tulee toteuttaa vuodesta 2016 alkaen kolmen vuoden välein. Luvan haltijan on vuoden 2014 loppuun mennessä tehtävä yksityiskohtainen esitys vuosien 2004 ja 2013 pohjaeläintarkkailujen tulosten perusteella biologisen tarkkailun jatkamisesta joko pohjaeläintarkkailulla tai muulla virtavesiin soveltuvalta biologisella seurantamenetelmällä Pohjois-Savon ELY-keskuksen hyväksyttäväksi.

17. Päästö- ja vesistötarkkailun tulokset on toimitettava tarkkailuvuotta seuraavan vuoden helmikuun loppuun mennessä Pohjois-Savon ELY-keskukselle sekä Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän ympäristölautakunnalle.

Kalataloustarkkailun tulokset on toimitettava Pohjois-Savon ELY-keskuksen kalatalousviranomaiselle ja Kiuruveden kalastusalueelle.

Tarkkailujen tulokset on vaadittaessa annettava niiden nähtäväksi, joiden oikeuteen tai etuun tiedot saattavat vaikuttaa.

Tarkkailutulosten yhteenvedoissa on esitettävä tarkkailussa esiintyneet epävarmuustekijät sekä analyyseissä ja tulosten laskennassa käytetyt menetelmät.

Tarkkailuohjelmia voidaan tarkentaa Pohjois-Savon ELY-keskuksen hyväksymällä tavalla edellyttäen, että muutokset eivät heikennä tulosten luotettavuutta tai tarkkailujen kattavuutta.

Kalatalousmaksu

18. Luvan saajan on maksettava vuosittain tammikuun aikana 390 euroa kalatalousmaksua Pohjois-Savon ELY-keskuksen kalatalousviranomaiselle käytettäväksi vesistöön johdettavien päästöjen vaikutusalueen kalastolle ja kalastukselle aiheutuvien haittojen ehkäisemiseen.

Toiminnan lopettaminen ja jälkihoito

19. Tuotannosta poistettavat alueet on vuosittain ilmoitettava Pohjois-Savon ELY-keskukselle. Tuotannosta poistettujen alueiden vedet on johdettava vesienkäsittelyrakenteiden kautta siihen asti, kunnes alueet ovat kasvipeitteisiä, kuitenkin vähintään kahden vuoden ajan, tai ne on siirretty pysyvästi muuhun käyttöön. Luvan haltijan on esitettävä ELY-keskukselle selvitys tuotannosta poistettujen alueiden tilasta ennen vesien käsittelyn lopettamista. Tämän jälkeen vedet voidaan ohjata vesien käsittelyn ohi ELY-keskuksen hyväksymällä tavalla.

Tuotannon lopettamisesta on ilmoitettava etukäteen ELY-keskukselle. Tuotannon lopettamisen jälkeen hankealue on siistittävä ja tarpeettomat rakenteet poistettava. Vesien käsittelyä ja päästö- ja vaikutustarkkailua on jatkettava kahden vuoden ajan tai kunnes tuotantoalue on siirretty muuhun käyttöön. Luvan haltijan on esitettävä ELY-keskukselle selvitys alueen tilasta ja jälkihoitovaiheen tarkkailun tuloksista ennen vesien käsittelyn lopettamista.

Turvetuotantoalueen ympäristölupa ja sen velvoitteet lakkaavat olemasta voimassa, kun ELY-keskus on todennut jälkihoitotoimet tehdyiksi.

ELY-keskus voi tarvittaessa antaa toiminnan lopettamiseen ja jälkihoitoon liittyviä tarkentavia määräyksiä.

Luvan voimassaolo ja lupamääräysten tarkistaminen

Lupa on voimassa toistaiseksi.

Mikäli turvetuotantoa aiotaan jatkaa alueella vuoden 2024 jälkeen, tulee luvan haltijan viimeistään 31.3.2023 jättää aluehallintovirastolle hakemus lupamääräysten tarkistamiseksi. Mikäli hakemusta ei tehdä määräajassa, aluehallintovirasto voi määrätä luvan raukeamaan.

Hakemukseen on liitettävä selvitykset ja yhteenvedot tuotannon aiheuttamista melu- ja pölyhaitoista ja niiden vähentämisestä, vesien käsittelyn tehosta ja sen parantamisesta, vesiin joutuvien päästöjen määrästä sekä vesien johtamisen vaikutuksista purkuvesistön

tilaan, eliöstöön ja käyttöön. Hakemukseen on myös liitettävä selvitys tuotannosta poistettujen alueiden tilasta ja muut ympäristönsuojeluasetuksen 9–11 §:n mukaiset selvitykset tarpeellisilta osin.

Tarvittaessa aluehallintovirasto voi ympäristönsuojelulain 58 ja 59 §:ssä säädettyjen edellytysten täytyessä muuttaa lupaa tai valvontaviranomaisen aloitteesta peruuttaa luvan.

RATKAISUN PERUSTELUT

Lupamääräysten tarkistamisen perustelut

Luvan myöntämisen edellytykset toiminnalle on ratkaistu Itä-Suomen ympäristölupaviraston 16.7.2004 antamassa ympäristölupapäätöksessä nro 70/04/2. Varsinaisessa tuotantotoiminnassa ei tapahdu oleellisia muutoksia aikaisemmin myönnetyn luvan mukaiseen toimintaan verrattuna. Päästöt tulevat jonkin verran vähenemään, kun pintavalutuskenttä otetaan ympärivuotiseen käyttöön. Toimittaessa hakemuksessa esitetyn ja tarkistettujen määräysten mukaisesti toiminta on parhaan käyttökelpoisen tekniikan mukaista sijaintipaikan olosuhteissa.

Lupamääräyksiä tarkistettaessa määräyksiä on muutettu siten, että ne vastaavat nykyisiä vaatimuksia.

Ympäristöministeriön 7.12.2011 vahvistamassa Pohjois-Savon maakuntakaavassa 2030 Pitkälähdonsuo on merkitty turvetuotantoalueeksi (EO1 23.758 ja EO1 28.719). Hankealueella tai toiminnan vaikutusalueella ei ole voimassa olevaa yleis- tai asemakaavaa. Toiminnan jatkamiselle ei ole kaavallisia esteitä.

Pitkälähdonsuon kuivatusvedet kulkevat Suojoen metsä -nimisen Natura-alueen läpi noin 3,5 kilometrin etäisyydellä turvetuotantoalueesta. Suojoen metsän Natura-alueen ensisijaisena suojeluperusteena ovat boreaalisten havumetsien ja puustoisten soiden luontotyypit. Natura-alueen suojeluperusteena on mainittu myös luontotyyppi vuorten alapuoliset tasankojoet, joissa on Ranunculion fluitantis ja Callitriche-Batrachium -kasvillisuutta. Hakemukseen liitettyjen vedenlaatu- ja pohjaeläinseelvitysten perusteella voidaan arvioida, ettei Pitkälähdonsuon turvetuotannon jatkamisella merkittävästi heikennetä niitä luonnonarvoja, joiden perusteella Suojoen metsät on sisällytetty Natura 2000 -verkostoon.

Kun otetaan huomioon Pitkälähdonsuon turvetuotantoalueen sijoittuminen etäälle (noin 30 km) Luupuvvedestä ja vesienkäsittelyn tehostuminen ottamalla pintavalutuskenttä ympärivuotiseen käyttöön, niin Pitkälähdonsuon turvetuotannon päästöt eivät heikennä Vuoksen vesienhoitosuunnitelmassa ja Pohjois-Savon vesienhoidon toimenpideohjelmassa Luupuvvedelle asetettujen tilatavoitteiden saavuttamista.

Toimittaessa hakemuksen ja tarkistettujen lupamääräysten mukaisesti turvetuotannosta ei yksin tai yhdessä muiden toimintojen kanssa aiheudu terveyshaittaa, merkittävää muuta ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa, maaperän tai pohjaveden pilaantumista, erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista tai yleiseltä kannalta tärkeän virkistys- tai muun käyttömahdollisuuden vaarantumista eikä eräistä naapurussuhteista annetussa laissa tarkoitettua kohtuutonta rasiutusta.

Muutettujen lupamääräysten perustelut

Toiminnan ilmapäästöjä, melua, jätteitä, kemikaalien varastointia sekä häiriötilanteita koskeviin määräyksiin 7–12 on tehty vain vähäisiä muutoksia siten, että ne vastaavat nykyistä lainsäädäntöä ja turvetuotannon ympäristönsuojeluohjeessa esitettyjä ympäristönsuojeluvaatimuksia.

Vesistöön joutuvien päästöjen rajoittamiseksi määrätään käytettäväksi parasta käyttökelpoista tekniikkaa ja käytäntöä, mikä Pitkälähdonsuon tapauksessa on ympärivuotisessa käytössä oleva pintavalutuskenttä. Pintavalutuskentälle määrätään kiintoaineen, fosforin ja typen puhdistustehovaatimukset. Puhdistustehovaatimuksella varmistetaan, että vedenkäsittely toimii odotetulla tavalla. (Lupamääräykset 1–6)

Luvan saajan on oltava selvillä toimintansa päästöistä ja niiden vaikutuksista ympäristöön. Pintavalutuskentän puhdistustehoa on tarkkailtava niin, että tarkkailun perusteella voidaan valvoa, toteutuuko kentälle asetettu puhdistustehovaatimus. Pitkälähdonsuo on Pohjois-Savon turvetuotannon yhteistarkkailussa jatkuvan päästötarkkailun kohde.

Pohjaeläinseurannan tai muun virtavesien biologisen seurantamenetelmän jatkaminen tulevalla lupakaudella on tarpeen, jotta saadaan myös biologista seuranta-aineistoa turvetuotannon alapuolisista virtavesistä, jotka sijoittuvat osittain myös Natura-alueelle Pihlajapuron alajuoksulla. Biologisen seurantamenetelmän hyväksyntä on delegoitu Pohjois-Savon ELY-keskukselle.

Tarkkailun perusteella valvontaviranomainen voi edellyttää toimenpiteitä pintavalutuksen ja muun vesien käsittelyn puhdistustehon parantamiseksi. Vuosittain tehtäviin yhteenvertoraportteihin on sisällytettävä selostukset vesien käsittelyssä havaituista puutteista, jo tehdyistä toimenpiteistä niiden poistamiseksi ja suunnitelma tulevista parannustoimenpiteistä. (Lupamääräys 4 ja 13–17)

Toiminnalle on määrätty kalatalousmaksu kalatalousviranomaisen esityksen suuruisena. Kalatalousmaksun alentamiseen ei ole perusteita, kun otetaan huomioon, että toiminta jatkuu aikaisemmassa laajuudessa, eivätkä päästöt merkittävästi vähene aikaisemmin arvioidusta kuormitustasosta. (Lupamääräys 18)

VASTAUS LAUSUNTOIHIN JA MUISTUTUKSIIN

Lausunnoissa esitetyt vaatimukset on otettu huomioon antamalla lupamääräykset pintavalutuskentän puhdistustehosta ja tehon seurannasta, päästö- ja vesistövaikutustarkkailusta sekä muuttamalla muut lupamääräykset nykykäytäntöä vastaaviksi.

Kalatalousmaksu on määrätty Pohjois-Savon ELY-keskuksen kalatalousviranomaisen esityksen mukaiseksi.

Kämärän ja Luupuveden osakaskunnan, Lapinniemen osakaskunnan korvausvaatimukset Pitkälähdonsuon turvetuotannon aiheuttaman kuormituksen vesistöhaitoista alapuolisissa vesistöissä hylätään. Kalastukselle aiheutuva haitta on määrätty hyvitetäväksi vuotuisella 390 euron suuruisella kalatalousmaksulla, jota voidaan käyttää muun muassa osakaskuntien muistutuksessa mainittuun kasvillisuuden niittoon.

Kiuruveden kalastusalueen korvausvaatimukset jätetään tutkimatta, koska kalastusalue ei omista maa- tai vesialueita hankkeen vaikutusalueella.

Aluehallintovirasto pitää hakijan vastineessaan antamaa selvitystä lisälmen Luonnon Ystävien Yhdistys ry:n muistutuksessa esittämiin vaatimuksiin riittävinä. Lupamääräysten tarkistamisen yhteydessä on asetettu aiempaa yksityiskohtaiset määräykset vesien- suojelurakenteiden kunnossapidosta ja pintavalutuskentän puhdistustehon jatkuvasta seurannasta. Lupamääräyksen 4 mukaan hakijan on välittömästi ryhdyttävä toimenpiteisiin puhdistustehon parantamiseksi, mikäli asetettuja puhdistustehovaatimuksia ei saavuteta. Jos puhdistustehoa ei lisätoimenpiteilläkään saavuteta, tulee luvan haltijan toimittaa aluehallintovirastolle vedenkäsittelyn tehostamista koskeva suunnitelma, jonka perusteella aluehallintovirasto voi muuttaa tai täsmentää lupaa ja lupamääräyksiä.

PÄÄTÖKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO

Päätös on täytäntöönpanokelpoinen sen saatua lainvoiman. Olemassa olevaa toimintaa saadaan muutoksenhausta huolimatta jatkaa voimassa olevan luvan mukaisin lupamääräyksin.

LUPAA ANKARAMMAN ASETUKSEN NOUDATTAMINEN

Jos asetuksella annetaan tämän luvan määräyksiä ankarampia tai luvasta poikkeavia säännöksiä luvan voimassaolosta tai tarkistamisesta, ympäristönsuojelulain 56 §:n mukaisesti on noudatettava asetusta.

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Ympäristönsuojelulaki 41, 43, 44, 45, 45 a, 46, 50, 52, 55, 56, 90, 100, 101, 103 a §
Laki vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä 28 §
Jätelaki 8, 13, 16 ja 29 §

KÄSITTELYMAKSU JA SEN MÄÄRÄYTYMINEN

Käsittelymaksu on 5 940 euroa. Lasku lähetetään erikseen Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta.

Aluehallintoviraston maksuista annetun valtioneuvoston asetuksen (1572/2011) liitteen maksutaulukon mukaan 30–300 hehtaarin suuruisen turvetuotantoalueen ympäristöluvan käsittelymaksu on 11 880 euroa. Maksu peritään 50 prosenttia taulukon mukaista maksua pienempänä, koska kyseessä on ympäristönsuojelulain 55 §:n 2 momentin mukainen lupamääräysten tarkistamishakemus.

PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Päätös Vapo Oy

Jäljennös päätöksestä

Kiuruveden kaupunki
Vieremän kunta
Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän ympäristölautakunta
Pohjois-Savon ELY-keskus ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue (sähköisesti)
Pohjois-Savon ELY-keskus / kalatalousviranomaisen (sähköisesti)
Suomen ympäristökeskus (sähköisesti)

Ilmoitus päätöksestä

Päätöksen antamisesta ilmoitetaan niille, joille hakemuksesta on annettu erikseen tieto, sekä niille, jotka ovat tehneet muistutuksen asiassa.

Ilmoittaminen ilmoitustauluilla

Tieto päätöksen antamisesta julkaistaan Itä-Suomen aluehallintoviraston ilmoitustaululla ja päätöksestä kuulutetaan Kiuruveden kaupungin ja Vieremän kunnan virallisella ilmoitustaululla.

MUUTOKSENHAKU

Päätökseen saa hakea muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta valittamalla.

Asian käsittelystä perittävästä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.

Liite Valitusosoitus

Timo J. Lehtonen

Antti Ylitalo

Asian ovat ratkaisseet johtaja Timo J. Lehtonen ja ympäristöneuvos Antti Ylitalo. Asian on esitellyt Timo J. Lehtonen.

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Itä-Suomen aluehallintoviraston ympäristölupavastuualueen päätökseen saa hakea valittamalla muutosta **Vaasan hallinto-oikeudelta**. Asian käsittelystä perittävistä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.

Valitusaika Määräaika valituksen tekemiseen on kolmekymmentä (30) päivää tämän päätöksen antopäivästä sitä määräaikaan lukematta. Valitusaika päättyy **11.4.2014**

Valitusoikeus

Päätöksestä voivat valittaa ne, joiden oikeutta tai etua asia saattaa koskea, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun tai asuinympäristön viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, asianomaiset kunnat, elinkeino-, liikenne-, ja ympäristökeskukset, kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset ja muut asiassa yleistä etua valvovat viranomaiset.

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä, joka osoitetaan Vaasan hallinto-oikeudelle, on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta
- valittajan nimi, kotikunta ja yrityksen tai yhteisön Y-tunnus
- postiosoite ja puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa (mikäli yhteystiedot muuttuvat, on niistä ilmoitettava Vaasan hallinto-oikeudelle, PL 204, 65101 Vaasa, sähköposti vaasa.hao@oikeus.fi)
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta
- mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitus, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (telekopiolla tai sähköpostilla)

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- mahdollisen asiamiehen valtakirja tai toimitettaessa valitus sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta

Valituksen toimittaminen Itä-Suomen aluehallintovirastolle

Valituskirjelmä liitteineen on toimitettava kaksin kappalein Itä-Suomen aluehallintoviraston Mikkelin päätoimipaikan kirjaamoon. Valituskirjelmän on oltava perillä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Valituskirjelmä liitteineen voidaan lähettää myös faksina tai sähköpostilla, jolloin valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Käyntiosoite:	Maaherrankatu 16, 50100 MIKKELI
Postiosoite:	PL 50, 50101 Mikkelin
Puhelin:	(vaihde) 029 501 6800
Faksi:	(015)760 0150
Sähköposti:	kirjaamo.ita@avi.fi
Aukioloaika:	klo 8–16.15

Oikeudenkäyntimaksu

Valittajalta peritään asian käsittelystä Vaasan hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 97 euroa. Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.